

החובל פרק שמיני בבא קמא

צא.

עין משפט
גד מצוה

אלמא בעינן אומדנא דכ"ד. אף לנוקין דהא הארי קרא בעוקין קאי דכמייב והכה איש את רעהו בצבצן או בצאנרין ולא ימות וה"ה צריך לאומדו אם ראוי לנגיחות זו: **גגון שצרה.** בעליו ואין צדין לו ללדס שלא צפניו: **דקייל ספדי.** על נגיחות וצרה הלכך אין לנו ממה לשלם וכגון דלימא ליה נכסי: **סוף**

פא א מיי פ"ה מהל' נוקי ממון הלכה ה'
פב ב מיי פ"ג מהלכות ג' רמ"ה הלכה א סמג
לגוף קסמ':
פג ג מיי פ"ה מהל' עבדית ה' ז טו"ע
י"ד סי' רכ"ו ספ"ק ל':
פד ד ה מיי פ"ב מהל' חובל ומויק הלכה ז
סמג ע"פ ע טו"ע ח"מ
סי' תכ ספ"ק כה וספ"ק ל':

HebrewBooks.org © Moznain Publishers. No commercial use allowed.

ז ו הלכה שם הלכה י'
והלכה טו טו"ע שם ספ"ק י'
ח ז מיי שם פ"ה הלכה י"א ועיני כהשגות וצמי' סמג שם טו"ע שם ספ"ק כח:
צב ח מיי שם פ"ב הלכה טו טו"ע שם ספ"ק י':
צג ט מיי שם פ"ג הלכה ה סמג שם טו"ע שם ספ"ק ל':
צד י מיי שם טו"ע שם וספ"ק ל':
צה י"ב מיי שם הל' יא טו"ע שם ספ"ק כד וספ"ק מג':

צו י"ג מיי שם פ"ב הלכה כ סמג שם טו"ע שם ספ"ק כה:
קא י"ד מיי שם פ"ג הלכה ז סמג שם טו"ע שם ספ"ק י':
קב י"ה מיי שם פ"ג הלכה ז סמג שם טו"ע שם ספ"ק י':
קג י"ו מיי שם פ"ג הלכה ז סמג שם טו"ע שם ספ"ק י':

הגהות הב"ח

(א) גבי' הוא גיריה דלענין נפשיה: (ב) עד שיתרפא (אמדוהו) והיה ממנוה וכו' כמו שאלמדותו. תל"מ ו"ב המוס' ל"ג לך צנא בגמרא: (ג) תוב' ד"ה חמשה דברים אומדים אותו ועמין:

גליון הש"ס

גמ' אין נותנין זמן לחבלות ע"פ לעיל דף ק"ו ע"ב מוס' ד"ה שאלין:

הגהות הגר"א

[א] גמ' משמיה דר"י בר אבין (ואת אומרת) תל"מ (דמתני' דקמינו כי לאפקין בגדו י"ל רק דלין לחימו ד' מלות זמן):

רבינו הגנאל

קדמו ודנהו דייני נפשות, אין דנין אותו דיני ממונות. ואקשין אמאי, ופריך רבה כגון שהעידו עדים בבית דין על זה השור שהרג כבד בפי' וברח וליתיה דלשהי' עליה בביתו ומאי דנין ואקשין לא דהאנין דמן אותו דיני ממונות וחדור דנין אותו דיני נפשות אם אין בעלם משתלם מן העליה מנין משתלם הניקח הויק. מרידא, פ"ד ממה שהורש בזה השור ונטל שבר, גבי זה נמי ידנהו דיני ממונות ויחרוש על פיה ששתלם הניקח חצי נוקי ואחר כך ידנהו דיני נפשות ופריך רב מארי, זאת אומרת, שמע מינה מיהא מתנתה, ורידא הויא ליחיה חשבה ממונא דתורא אלא מעליה דמריה דתוריה הויא. והתם מגופו משתלם ולא מן העליה דמריה, ושכר חרשת זה השור מן העליה של בעליו הוא חשבו ואין תשלומין להם פי' העליה איבעיא להו יש אומד לנוקין או לא. חייב ואם לא פטור, או האותנין למיפשטה מן הבור, מה בור מטבח ועד שמיה טפחים חייב פטור, עשרה טפחים חייב במינה אבל מטבח עד עשרה לעינין נוקין דינא אחד, שמע מינה אין אומד לנוקין, ובנוקין כל שהוא חייב. ודיחין לעולם יש אומד לנוקין והכי קמי' עשרה איכא מיתה תשעה נוקא איכא במיתה פטור, ובנוקין מידי דשיעורא דמיתוק אמדין ליה. תא שמע הכהו על עינו וסימאה כול' עבד יוצא לחירות. כנגד עינו ואינו רואה כול' אין עבד יוצא לחירות, דכתי' ושתחתה עד (שיתכונן לשחתה) דעבדי ליה השתתה. ודיקין הכהו כנגד עינו אמאי אינו יוצא לחירות לאו משום דבענן אמריוי להויא הכאה דמחיה או מעוררת אי לא, ושמעין מינה בענן אומדנא. ודיחין לעולם לא בענן אומדנא והכא כנגד עינו ואינו רואה משום דאמדין הוא בעינת נפשיה, כדתינא המבועת את הבורי והיא פטור מביעין חרובים אדם כיצד תקע באזנו וחורשו פטור, מאי טעמא איהו מבועת נפשיה. אחו ונתקע בו וחרשו חייב. תא שמע וכולין, הני חמשה דברים, אומדין אותו ונותנין לו מיד. אמדוהו והיה מתנונה והולך אין נותנין לו אלא כמה שאמדוהו וכולין. ואמרינן, למימד מכה כוו בכמה ימים מתרפא ובכמה סמים צריך להתרפאות בהן. ואמרינן ממה שמה מכה לך, דודאי כעי אומדנא. כי קא מיבעיא לך למימד חפצא, כגון האבן או

אלמא בעינן אומדנא דבי דינא והא כיוון דגמר דינא לקטלא לא משהינן ליה לאומדנא דבי דינא ולא מענינן לדיניה ואמינא להו אנא אפילו תימא רבי עקיבא הכא במאי עסקינן כגון שברח אי ברח כי לא דנוהו דיני נפשות היכי דיינינא ליה דיני ממונות בלא בעלים דקביל סהדי וברח סוף סוף מהיכא משתלם מרידא אי הכי תם דיינינא דיני ממונות ברישא ונשתלם מרידא והדר דיינינא דיני נפשות אמר רב מרי בריה דרב כהנא זאת אומרת רידייא עלייה דמרה הוא: איבעיא להו יש אומד לנוקין או אין אומד לנוקין מי אמרינן לקטלא הוא דאמדינן בהכי נפקא נשמה בהכי לא נפקא נשמה אבל לנוקין כל דהו או דלמא לא שנת ת"ש

מה בור שיש בו כדי לתוכו שור או חמור ומת פטור הווק בו חייב מאי לאו ממטה למעלה קא חשיב והכי קאמר מטפח ועד עשרה מיתה ליכא נוקין איכא אלמא לנוקין כל דהו שמע מינה אין אומדין לנוקין לא ממעלה למטה קא חשיב והכי קאמר עשרה מיתה איכא פחות מעשרה פורתא נוקין איתא מיתה ליכא וליעולם אימא לך יש אומד לנוקין וכל מידי ומידי כי היכי דמיתוקה ביה בעינן תא שמע: ה"ה הכהו על עינו וסימאו על אזנו וחורשו עבד יוצא בהן לחירות כנגד עינו ואינו רואה כנגד עינו ואינו שומע עבד יוצא בהן לחירות מאי טעמא לאו משום דבעינן אומדנא ושמע מינה יש אומדנא לנוקין לא משום דאמרינן הוא: דאבעית נפשיה כדתינא: דהמבועת את חבירו פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים כיצד תקע באזנו וחורשו פטור ה"ה חוהו ותקע באזנו וחורשו חייב ת"ש והמשה דברים אומדין אותו ונותנין לו מיד ריפוי ושבת עד שיתרפא ומה אמדוהו והולך כדי שיתרפא חייב ומה אמדוהו והיה מתנונה והולך כדי שיתרפא חייב ומה אמדוהו והיה מתנונה והולך כדי שיתרפא חייב ומה אמדוהו והיה מתנונה והולך כדי שיתרפא חייב

מה בור שיש בו כדי להמית עשרה טפחים היו פחותין מעשרה טפחים ונפל לתוכו שור או חמור ומת פטור הווק בו חייב מאי לאו ממטה למעלה קא חשיב והכי קאמר מטפח ועד עשרה מיתה ליכא נוקין איכא אלמא לנוקין כל דהו שמע מינה אין אומדין לנוקין לא ממעלה למטה קא חשיב והכי קאמר עשרה מיתה איכא פחות מעשרה פורתא נוקין איתא מיתה ליכא וליעולם אימא לך יש אומד לנוקין וכל מידי ומידי כי היכי דמיתוקה ביה בעינן תא שמע: ה"ה הכהו על עינו וסימאו על אזנו וחורשו עבד יוצא בהן לחירות כנגד עינו ואינו רואה כנגד עינו ואינו שומע עבד יוצא בהן לחירות מאי טעמא לאו משום דבעינן אומדנא ושמע מינה יש אומדנא לנוקין לא משום דאמרינן הוא: דאבעית נפשיה כדתינא: דהמבועת את חבירו פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים כיצד תקע באזנו וחורשו פטור ה"ה חוהו ותקע באזנו וחורשו חייב ת"ש והמשה דברים אומדין אותו ונותנין לו מיד ריפוי ושבת עד שיתרפא ומה אמדוהו והולך כדי שיתרפא חייב ומה אמדוהו והיה מתנונה והולך כדי שיתרפא חייב ומה אמדוהו והיה מתנונה והולך כדי שיתרפא חייב ומה אמדוהו והיה מתנונה והולך כדי שיתרפא חייב

אף כל שיש בו כדי להמית עשרה טפחים היו פחותין מעשרה טפחים ונפל לתוכו שור או חמור ומת פטור הווק בו חייב מאי לאו ממטה למעלה קא חשיב והכי קאמר מטפח ועד עשרה מיתה ליכא נוקין איכא אלמא לנוקין כל דהו שמע מינה אין אומדין לנוקין לא ממעלה למטה קא חשיב והכי קאמר עשרה מיתה איכא פחות מעשרה פורתא נוקין איתא מיתה ליכא וליעולם אימא לך יש אומד לנוקין וכל מידי ומידי כי היכי דמיתוקה ביה בעינן תא שמע: ה"ה הכהו על עינו וסימאו על אזנו וחורשו עבד יוצא בהן לחירות כנגד עינו ואינו רואה כנגד עינו ואינו שומע עבד יוצא בהן לחירות מאי טעמא לאו משום דבעינן אומדנא ושמע מינה יש אומדנא לנוקין לא משום דאמרינן הוא: דאבעית נפשיה כדתינא: דהמבועת את חבירו פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים כיצד תקע באזנו וחורשו פטור ה"ה חוהו ותקע באזנו וחורשו חייב ת"ש והמשה דברים אומדין אותו ונותנין לו מיד ריפוי ושבת עד שיתרפא ומה אמדוהו והולך כדי שיתרפא חייב ומה אמדוהו והיה מתנונה והולך כדי שיתרפא חייב ומה אמדוהו והיה מתנונה והולך כדי שיתרפא חייב ומה אמדוהו והיה מתנונה והולך כדי שיתרפא חייב

במיתה אבל מטבח עד עשרה לעינין נוקין דינא אחד, שמע מינה אין אומד לנוקין, ובנוקין כל שהוא חייב. ודיחין לעולם יש אומד לנוקין והכי קמי' עשרה איכא מיתה תשעה נוקא איכא במיתה פטור, ובנוקין מידי דשיעורא דמיתוק אמדין ליה. תא שמע הכהו על עינו וסימאה כול' עבד יוצא לחירות. כנגד עינו ואינו רואה כול' אין עבד יוצא לחירות, דכתי' ושתחתה עד (שיתכונן לשחתה) דעבדי ליה השתתה. ודיקין הכהו כנגד עינו אמאי אינו יוצא לחירות לאו משום דבענן אמריוי להויא הכאה דמחיה או מעוררת אי לא, ושמעין מינה בענן אומדנא. ודיחין לעולם לא בענן אומדנא והכא כנגד עינו ואינו רואה משום דאמדין הוא בעינת נפשיה, כדתינא המבועת את הבורי והיא פטור מביעין חרובים אדם כיצד תקע באזנו וחורשו פטור, מאי טעמא איהו מבועת נפשיה. אחו ונתקע בו וחרשו חייב. תא שמע וכולין, הני חמשה דברים, אומדין אותו ונותנין לו מיד. אמדוהו והיה מתנונה והולך אין נותנין לו אלא כמה שאמדוהו וכולין. ואמרינן, למימד מכה כוו בכמה ימים מתרפא ובכמה סמים צריך להתרפאות בהן. ואמרינן ממה שמה מכה לך, דודאי כעי אומדנא. כי קא מיבעיא לך למימד חפצא, כגון האבן או

דכילי יומא כמו שאמדוהו, מאי טעמא מן שמיא רחום עליה. ותניא נמי הכי. רקק והגיע בו הרקק, כל לפי כבודו. ירושלמי. חד אמר בעצמו אבל בכגודו פטור. ודייקינן, זאת אומרת המכונה חבירו בדברים פטור מכלום. הכל לפי כבודו. ירושלמי. חד אמר בשם ריש ליקיש המבייש הזקן נותן לו בושתו משלם. חד בר נש איקפד לר' יהודה בר חנינא. וראין אותו אלו בני חורין שירדו מנכסיהן, שהן בני אברהם יצחק ויעקב כול'. איבעיא להו, תנא קמא דקתני רקק והגיע בו הרקק, העביר טליה מננו, פ"ע ראש האשה, נתן לה ח' ז' ו' הכל לפי כבודו, ליקולא קמי' דאי איתיה המבטיש עני היוב ליה טפי מארבע מאה זוז, ופטור. כמקראי ר' עקיבא וכולין וראין אותו כאלו בני בני חורין שירדו מנכסיהן, שמע מינה תנא קמא דקתני קאמי, דאי אית לה עני מתבייש, מחתינן מתי' ז' ויהיבין ליה לפי כבודו. ושקשין לו, עקב שנתן זמן להו שפיר ראש האשה, ופי' היב זמן לחבלות. ופרקינן, לחבלות דחסריה ממונא לא יהיבין לה זמן אבל לבשת לדי' בה חסרון ממון (לא) יהיבין זמן. שימרה כשראה אותה עומדת על פתח חצרה שבר הפך כול', עד לא אבית כלום שהחובל בעצמו אף על פי שאינו רשאי פטור. והתניא אמר לר' עקיבא, אדם רשאי לחבל בעצמו. ומתניתין אמר תקאני

רבינו הגנאל (המשך)

העץ וכיוצא בהן צריכין אומד אם יש בו שיעור להרוק זה האומדן או לא. תא שמע שמע' החימני אמי' מה אגרוף מיוחד שמוסור וכולו, שמע מינה יש אומד לנוקין שמע מינה. אמר רבא אמדוהו לכוליה יומא וברא ועבד בעורה מפלגיה דיומא ונתנין לו בל' הרקק. ליה שאלא בו